מבחן: מבוא להיסטוריה, ימי הביניים והנצרות – גרסה א׳

מבוא להיסטוריה · הנצרות · ימי הביניים – כיתה ז׳ · 90 דקות

עותק לתלמיד/ה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

הוראות

- משך המבחן: 90 דקות. במבחן שלושה חלקים – ענו על כל השאלות בחלקים א׳ וב׳ ועל השאלות בחלק ג׳ לפי ההוראות.
- קראו כל שאלה עד סופה לפני שאתם עונים.
- בשאלות האמריקאיות הקיפו תשובה נכונה אחת בלבד.
- בשאלה המורחבת בחלק ג׳ בחרו שאלה אחת מתוך שתיים וענו עליה במשפטים שלמים.
- כתבו בכתב ברור. אפשר לחזור לשאלות שדילגתם עליהן – בדקו בסוף שעניתם על הכול.
- בהצלחה! ☘

חלק	נקודות	ניקוד שקיבלתי
חלק א׳ – ידע (44 נקודות)	44	
חלק ב׳ – מיומנויות (28 נקודות)	28	
חלק ג׳ – הבנה וכתיבה (28 נקודות)	28	
סה״כ	**100**	

חלק א׳ – ידע (44 נקודות)

בחלק זה תבדקו את הידע שלכם במושגים, באירועים ובתאריכים מרכזיים מכל שלושת הנושאים. ענו על כל השאלות.

שאלות רב-ברירה

24 נק׳

הקיפו את התשובה הנכונה (2 נקודות לכל שאלה).

1. מהו מקור ראשוני? 2

◯ א. מקור שנכתב או נוצר בתקופה שעליה הוא מספר, בידי מי שחי בה

◯ ב. ספר לימוד שנכתב בימינו על התקופה

◯ ג. המקור החשוב ביותר בספרייה

◯ ד. מקור שנכתב רק בידי מלכים

2. באיזו מאה נמצאת השנה 1096 לספירה? 2

◯ א. המאה ה-10

◯ ב. המאה ה-11

◯ ג. המאה ה-12

◯ ד. המאה ה-9

3. היסטוריון מוצא שני מקורות המתארים את אותו אירוע בצורה שונה. מה כדאי לו לעשות? 2

◯ א. לבחור את המקור הארוך יותר

◯ ב. לבדוק מי כתב כל מקור, מתי ולמה, ולהשוות ביניהם

◯ ג. להתעלם משני המקורות

◯ ד. להאמין למקור המאוחר יותר

4. כמה שנים עברו בין 100 לפנה"ס ל-100 לספירה? 2

◯ א. 200 שנה

◯ ב. 199 שנה

◯ ג. 100 שנה

◯ ד. 201 שנה

5. היכן צמחה הנצרות? 2

◯ א. ביוון, במאה ה-5 לפנה"ס

◯ ב. בארץ ישראל שתחת שלטון רומא, במאה ה-1 לספירה

◯ ג. באיטליה, במאה ה-4 לספירה

◯ ד. במצרים, בימי הפרעונים

6. מה קבע צו מילאנו (313 לספירה)? 2

◯ א. שהנצרות היא הדת היחידה המותרת באימפריה

◯ ב. חופש פולחן לנוצרים והפסקת הרדיפות נגדם

◯ ג. פיצול הכנסייה למזרח ולמערב

◯ ד. הכתרת קרל הגדול לקיסר

7. מי הפיץ את הנצרות בקרב לא-יהודים, יצא למסעות וכתב איגרות לקהילות? 2

◯ א. פטרוס

◯ ב. פאולוס (שאול מטרסוס)

◯ ג. תאודוסיוס

◯ ד. פונטיוס פילטוס

8. מה היה ההבדל העיקרי בין הכנסייה הקתולית לכנסייה האורתודוקסית לאחר הפילוג ב-1054? 2

◯ א. הקתולית במערב, מרכזה ברומא ובראשה האפיפיור; האורתודוקסית במזרח, מרכזה בקונסטנטינופול ובראשה הפטריארך

◯ ב. הקתולית במזרח והאורתודוקסית במערב

◯ ג. לקתולית לא היו בישופים

◯ ד. לאורתודוקסית היה אפיפיור ברומא

9. איזה אירוע מקובל לראות בו את תחילת ימי הביניים? 2

◯ א. צו מילאנו

◯ ב. נפילת האימפריה הרומית המערבית ב-476 לספירה

◯ ג. מסע הצלב הראשון

◯ ד. המצאת הדפוס

10. מה היה תפקידו העיקרי של ווסל כלפי הסניור שלו? 2

◯ א. לגבות מעשר עבור הכנסייה

◯ ב. להישבע אמונים ולשרת אותו, בעיקר בשירות צבאי

◯ ג. להעתיק ספרים במנזר

◯ ד. לבחור את האפיפיור

11. מה הייתה מטרתם המוצהרת של מסעי הצלב? 2

◯ א. לגלות את אמריקה

◯ ב. לכבוש את ירושלים והמקומות הקדושים לנצרות

◯ ג. להקים גילדות בערים

◯ ד. להפיל את האימפריה הרומית

12. מה מאפיין את הקהילה היהודית באירופה הנוצרית בימי הביניים? 2

◯ א. היא ניהלה את חייה בעצמה: בית כנסת, רב, צדקה וחינוך

◯ ב. לא היו בה מוסדות משלה

◯ ג. היא עסקה בעיקר בחקלאות על אדמה פיאודלית

◯ ד. חבריה שימשו אבירים בצבא המלך

נכון / לא נכון

12 נק׳

סמנו ✔ ליד משפט נכון ו-✘ ליד משפט שגוי. תקנו כל משפט שגוי כך שיהיה נכון (2 נקודות לכל משפט).

#	משפט	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	מטבע עתיק שנמצא בחפירה ארכאולוגית הוא מקור ראשוני.	◯ נכון ◯ לא נכון	
2	השנה 476 לספירה נמצאת במאה ה-4 לספירה.	◯ נכון ◯ לא נכון	
3	ישו היה יהודי מהגליל.	◯ נכון ◯ לא נכון	
4	תאודוסיוס הראשון קבע את הנצרות כדת הרשמית של האימפריה הרומית בשנת 1054.	◯ נכון ◯ לא נכון	

5	צמיתים היו קשורים לאדמה ועבדו בשדות האדון.	◯ נכון ◯ לא נכון	
6	מגפת המוות השחור פגעה באירופה במאה ה-11.	◯ נכון ◯ לא נכון	

התאמת מושגים

8 נק'

מתחו קו בין כל מושג להגדרה המתאימה לו (נקודה לכל התאמה).

מושג	אות	הגדרה
1. מגמתיות		א. תשלום של עשירית מהיבול או מההכנסה לכנסייה
2. ציר זמן		ב. קו שעליו מסמנים אירועים לפי סדר התרחשותם
3. השליחים		ג. נטייה של כותב להציג אירוע מנקודת מבט אחת, לטובת צד מסוים
4. הברית החדשה		ד. שנים-עשר תלמידיו של ישו לפי המסורת הנוצרית
5. אחוזה (פיאוד)		ה. ספר הקודש של הנוצרים, ובו הבשורות
6. מעשר		ו. שטח אדמה שהסניור העניק לווסל
7. גילדה		ז. איגוד של בעלי מקצוע או סוחרים בעיר
8. ביזנטיון		ח. האימפריה הרומית המזרחית, שבירתה קונסטנטינופול

חלק ב׳ – מיומנויות (28 נקודות)

בחלק זה תתרגלו מיומנויות של היסטוריונים: סידור אירועים על ציר הזמן, קריאה וניתוח של מקור והבנה של תרשים. ענו על כל השאלות.

ציר זמן

8 נק׳

סדרו את האירועים לפי סדר התרחשותם – מספר 1 לאירוע המוקדם ביותר (נקודה לכל אירוע במקומו).

אירוע	מספר בסדר (1 = המוקדם)
נפילת האימפריה הרומית המערבית	
הנצרות הופכת לדת המדינה בימי תאודוסיוס	
הכתרת קרל הגדול לקיסר בידי האפיפיור	
מסע הצלב הראשון יוצא לדרך	
צו מילאנו – חופש פולחן לנוצרים	
ועידת ניקאה	
הפילוג הגדול בין הכנסייה המערבית למזרחית	
צליבתו של ישו בידי המושל הרומי פונטיוס פילטוס	

ניתוח מקור

12 נק׳

קראו את המקור וענו על השאלות שאחריו (4 נקודות לכל שאלה).

מקור מעובד לתרגול

מתוך צו מילאנו (313 לספירה) – בעיבוד ובקיצור

אנו, הקיסר קונסטנטינוס והקיסר ליקיניוס, נפגשנו בעיר מילאנו ודנו בשלום ובטובת המדינה. החלטנו כי ראוי לתת לנוצרים ולכל שאר בני האדם את החופש ללכת בדרך הדת שבה הם בוחרים. כך ייטב לכל מי שחי תחת שלטוננו. לכן אנו מורים שאיש לא ימנע מן הנוצרים לקיים את פולחנם. כל מקומות התפילה והרכוש שנלקחו מהם בעבר יוחזרו לקהילות הנוצריות בלי תשלום ובלי עיכוב. ההחלטה תפורסם בכל מקום, כדי שכולם יידעו עליה.

13. האם זהו מקור ראשוני או משני? הסבירו את תשובתכם.

4

14. ציינו שתי החלטות שמופיעות בצו. 4

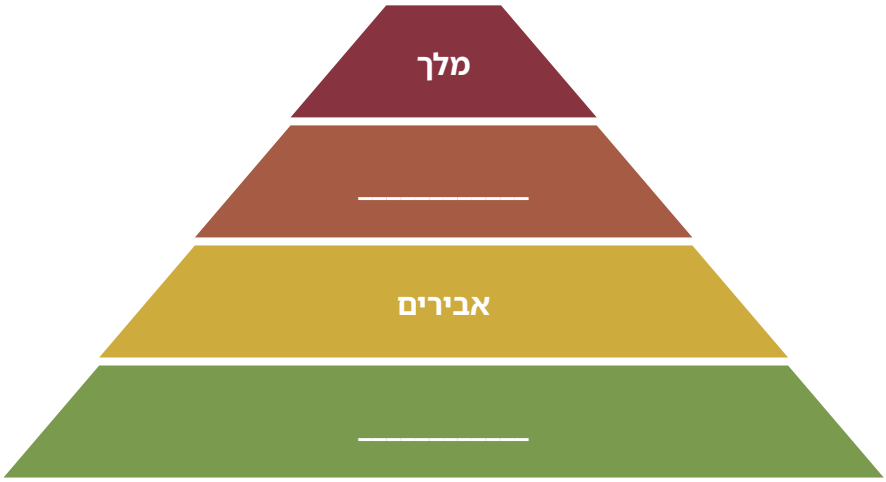
15. הסבירו כיצד השפיע צו מילאנו על התפשטות הנצרות באימפריה הרומית. 4

משימת תרשים – הפירמידה הפיאודלית

8 נק'

עיינו בתרשים הפירמידה וענו על השאלות (4 נקודות לכל שאלה).

לפניכם פירמידה של ארבע שכבות בחברה הפיאודלית, מהחזקה (למעלה) אל הרחבה (למטה). השלימו את השכבות החסרות במקומות הריקים, ואז ענו על השאלות.

16. השלימו את שתי השכבות החסרות בפירמידה, והסבירו מה קיבלה כל שכבה מהשכבה שמעליה ומה נתנה לה בתמורה. 4

17. אנשי הכנסייה (אנשי הדת) אינם מופיעים בפירמידה. היכן הייתם ממקמים אותם, ומדוע? 4

חלק ג׳ – הבנה וכתיבה (28 נקודות)

בחלק זה תכתבו תשובות במילים שלכם. ענו על כל ארבע השאלות הקצרות, ובחרו שאלה מורחבת אחת מתוך שתיים. כתבו במשפטים שלמים.

שאלות קצרות

16 נק׳

ענו על כל השאלות ב-2–4 משפטים (4 נקודות לכל שאלה).

18. הסבירו מהי עבודתו של היסטוריון. ציינו לפחות שלושה שלבים בעבודה. 4

19. ציינו שתי סיבות לכך שהנצרות הצליחה להתפשט ברחבי האימפריה הרומית. 4

20. תארו שני תפקידים של המנזרים בימי הביניים. 4

21. תארו בקצרה את מצבן של הקהילות היהודיות באירופה בתקופת מסעי הצלב ולאחריה. 4

שאלה מורחבת – בחרו אחת

12 נק׳

בחרו שאלה אחת מתוך השתיים וענו עליה בפסקה של 6–8 משפטים (12 נקודות).

בחרו שאלה אחת וענו עליה.

◯ **שאלה א (סיבה ותוצאה): סיבה ותוצאה: הסבירו מהן התוצאות של מגפת המוות השחור (1347–1351) על החברה ועל הכלכלה באירופה. התייחסו לפחות לשלוש תוצאות.**

◯ **שאלה ב (השוואה): השוואה: השוו בין חייו של אביר לבין חייו של צמית בחברה הפיאודלית. התייחסו לשלושה תבחינים לפחות (למשל: מקום בפירמידה, תפקיד, קשר לאדמה, חובות וזכויות, אורח חיים).**

✂ **רגע אחרי המבחן:** השאלה שהכי הצלחתי בה: _____ · נושא שארצה לחזור עליו: _____